

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(Κώδικας Δεοντολογίας Νοσηλευτών)

Θέμα: Κώδικας Δεοντολογίας Νοσηλευτών (ΥΑ Γ6α/Γ.Π. 34397 - ΦΕΚ Β' 6002/30.10.2024)

Σχετικά με τις βασικές ρυθμίσεις του Κώδικα Δεοντολογίας Νοσηλευτών (εφεξής ΚΔΝ) σας ενημερώνω για τα ακόλουθα:

Ο νέος Κώδικας Δεοντολογίας των Νοσηλευτών (ΚΔΝ), όπως καθορίζεται από την ΥΑ Γ6α/Γ.Π. 34397 (ΦΕΚ Β' 6002/30.10.2024), εισάγει ένα ενιαίο πλαίσιο αρχών και κανόνων που διέπουν την άσκηση του νοσηλευτικού επαγγέλματος. Η ουσία του ΚΔΝ εστιάζει στην ενίσχυση του επαγγελματισμού, στη διασφάλιση της ποιότητας της παρεχόμενης φροντίδας και στην εδραίωση της συνεργασίας μεταξύ των επαγγελματιών υγείας.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σχέση νοσηλευτών και ιατρών, η οποία προσδιορίζεται από αρχές αρμονικής συνεργασίας, επιστημονικής ανεξαρτησίας και τήρησης των ιατρικών οδηγιών. Οι νοσηλευτές αναγνωρίζονται ως ισότιμα μέλη της θεραπευτικής ομάδας, με καθήκον την πιστή εφαρμογή των κανόνων της νοσηλευτικής επιστήμης και την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των φορέων υγείας. Παράλληλα, εισάγονται ρητές διατάξεις για την αποτροπή συμπεριφορών που ενδέχεται να θίξουν την τιμή και την υπόληψη των συναδέλφων τους ή των ιατρών.

Ένα από τα πλέον καινοτόμα στοιχεία του ΚΔΝ είναι η ενσωμάτωση της τεχνολογίας και της τεχνητής νοημοσύνης στη νοσηλευτική φροντίδα. Οι νοσηλευτές καλούνται να αξιοποιούν σύγχρονα ηλεκτρονικά συστήματα, να εξοικειώνονται με τη χρήση τηλε-νοσηλευτικής (όσο και εάν το αντικείμενο της είναι απροσδιόριστο) και να διασφαλίζουν ότι η τεχνολογία βελτιώνει τις υπηρεσίες υγείας, παραμένοντας πάντα προσανατολισμένη στις ανάγκες των ασθενών. Η ισορροπία ανάμεσα στην ανθρώπινη φροντίδα και την τεχνολογική καινοτομία αναδεικνύεται ως κεντρική πρόκληση για το μέλλον του νοσηλευτικού επαγγέλματος.

Αναλυτικότερα:

I. ΑΣΚΗΣΗ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΜΑΤΟΣ

Κατά την παροχή των νοσηλευτικών υπηρεσιών, οι νοσηλευτές/τριες οφείλουν:

- ✓ Να εφαρμόζουν επιστημονικά τεκμηριωμένες μεθόδους, σύμφωνα με τα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα και να συμμορφώνονται προς την κείμενη νομοθεσία, τις αρχές της Νοσηλευτικής Επιστήμης, τις αρχές της ηθικής και τις διατάξεις του ΚΔΝ. Μπορούν, ωστόσο, να ενθαρρύνουν τη χρήση των εναλλακτικών ή συμπληρωματικών θεραπειών και να τις ενσωματώνουν στη νοσηλευτική φροντίδα, εφόσον αυτές έχουν γίνει αποδεκτές από την επιστημονική κοινότητα και δεν θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του ασθενούς.

- ✓ Να ενεργούν με βάση την εκπαίδευση που έχουν λάβει κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, την πείρα και τις δεξιότητες που αποκτούν κατά την άσκηση της νοσηλευτικής, της συνεχιζόμενης εκπαίδευσής τους και τους κανόνες της τεκμηριωμένης νοσηλευτικής επιστήμης.
- ✓ Να αποφεύγουν κάθε πράξη, λόγο ή έργο που μπορεί να βλάψει την τιμή και την αξιοπρέπεια των ιδίων, των συναδέλφων τους, άλλων επαγγελματιών υγείας, των ατόμων που φροντίζουν ή είναι υπό την επίβλεψή τους και οτιδήποτε μπορεί να κλονίσει την πίστη του κοινωνικού συνόλου προς το νοσηλευτικό επάγγελμα.
- ✓ Να πράττουν με γνώμονα το συμφέρον του λήπτη των υπηρεσιών, προτάσσοντας την προστασία της ανθρώπινης ζωής, της υγείας και της αξιοπρέπειας του ατόμου. Έχουν, ωστόσο, δικαίωμα, μετά την προηγούμενη έγκαιρη ενημέρωση της προϊστάμενης αρχής και εφόσον δεν υπάρχει άμεσος κίνδυνος για την υγεία του ασθενούς, να απέχουν από νόμιμες νοσηλευτικές πράξεις στις οποίες αντιτίθενται συνειδησιακά.
- ✓ Να αναπτύσσουν σχέση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού με τον λήπτη των υπηρεσιών και να σέβονται την ιδιωτικότητα και την αξιοπρέπειά του, χωρίς να παρεμβαίνουν στην προσωπική και οικογενειακή του ζωή, παρά μόνο στο μέτρο που είναι αναγκαίο για την αποτελεσματική προσφορά των υπηρεσιών τους, εφόσον αυτό τους έχει επιτραπεί από τον λήπτη ή τους οικείους του, όταν ο ίδιος δεν είναι σε θέση να αποφασίζει για τον εαυτό του.
- ✓ Να σέβονται την εκ των προτέρων εγκύρως εκφρασθείσα επιθυμία του ασθενούς αναφορικά με την υγεία του, στο πλαίσιο σεβασμού της ελεύθερης βούλησης και της προσωπικής ελευθερίας του, και σε κάθε περίπτωση αδυναμίας λήψης αυτόνομης απόφασης από τον ασθενή, να αναζητούν τους οικείους του ασθενούς, με εξαίρεση τις επείγουσες καταστάσεις, όπου πρέπει να θέτουν ως προτεραιότητα την προστασία της ζωής και της υγείας του ασθενούς.
- ✓ Να τηρούν το καθήκον ειλικρίνειας, δηλ. να ενημερώνουν πλήρως και κατανοητά τον λήπτη των υπηρεσιών, ώστε ο τελευταίος να σχηματίζει πλήρη εικόνα της κατάστασής του και να μπορεί έτσι να προβαίνει σε ελεύθερες επιλογές, εκτός από τις επείγουσες περιπτώσεις, όπου τίθεται σε άμεσο κίνδυνο η ζωή ή η υγεία του ατόμου.
- ✓ Να αναζητούν την ελεύθερη (να μην είναι αποτέλεσμα πλάνης, απάτης ή απειλής) και έγκυρη (να μην προσκρούει στα χρηστά ήθη) συναίνεση του λήπτη των υπηρεσιών για την εκτέλεση νοσηλευτικής πράξης, ενώ, αν ο τελευταίος δεν έχει πλήρη ικανότητα να συναινέσει, να αναζητούν και να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη του, ανάλογα με την ικανότητά του να κατανοεί την κατάσταση της υγείας του, το περιεχόμενο της νοσηλευτικής πράξης και τους κινδύνους και τις συνέπειες αυτής και σε κάθε περίπτωση να προσπαθούν να εξασφαλίσουν την εκούσια συμμετοχή, σύμπραξη και συνεργασία του κατά την εφαρμογή σε αυτόν των νοσηλευτικών πράξεων.
- ✓ Να τηρούν απόλυτη εχεμύθεια και εμπιστευτικότητα για οποιοδήποτε δεδομένο (όπως π.χ. προσωπικό ή γενετικό) υποπίπτει στην αντίληψή τους ή τους αποκαλύπτει ο λήπτης των νοσηλευτικών υπηρεσιών ή τρίτοι, στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους.
- ✓ Να μην αποκαλύπτουν στοιχεία που υποδεικνύουν ή μπορούν να οδηγήσουν στην εξακρίβωση της ταυτότητας του λήπτη, εκτός αν παρέχεται ειδική έγγραφη συναίνεσή του προς τούτο.
- ✓ Να τηρούν με συνέπεια νοσηλευτικό αρχείο, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, το οποίο περιλαμβάνει τα δεδομένα που συνδέονται με την ασθένεια, την υγεία και τη νοσηλεία των ληπτών υπηρεσιών υγείας.
- ✓ Να μεριμνούν για την κατάλληλη εκπαίδευση των ατόμων που φροντίζουν ειδικά σε θέματα αυτοφροντίδας.

II. ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΙΑΤΡΟΥΣ

Η σχέση των νοσηλευτών/τριών με τους ιατρούς διαγράφεται στο άρθρο 10 του ΚΔΝ, σύμφωνα με το οποίο οι νοσηλευτές/τριες οφείλουν:

- ✓ Να συνεργάζονται αρμονικά με τους ιατρούς, ακολουθώντας με ακρίβεια τις ιατρικές οδηγίες, διατηρώντας συνάμα την επιστημονική τους ανεξαρτησία και την ιδιότητά τους ως ισότιμου μέλους της θεραπευτικής ομάδας, εντός των ορίων των επαγγελματικών τους δικαιωμάτων, εφαρμόζοντας απαρέγκλιτα τους κανόνες της νοσηλευτικής επιστήμης και τέχνης, με γνώμονα το συμφέρον του λήπτη υπηρεσιών υγείας και την εύρυθμη λειτουργία του φορέα παροχής υπηρεσιών υγείας.
- ✓ Να απέχουν από επικρίσεις ή αποδοκιμασίες του έργου των ιατρών.
- ✓ Να αποφεύγουν κάθε πράξη, λόγο ή έργο που μπορεί να βλάψει την τιμή και την αξιοπρέπεια των άλλων επαγγελματιών υγείας ή ιατρών.
- ✓ Να αναφέρουν τυχόν προφανή σφάλματα του έργου των ιατρών που υποπίπτουν στην αντίληψή τους κατά την παροχή φροντίδας στους λήπτες υπηρεσιών υγείας.

III. ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΤΟΥΣ ΛΟΙΠΟΥΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ

Η σχέση των νοσηλευτών/τριών με τους συναδέλφους τους διαγράφεται στο άρθρο 11 του ΚΔΝ, σύμφωνα με το οποίο οι νοσηλευτές/τριες, στο πλαίσιο της καλώς εννοούμενης συναδελφικής αλληλεγγύης και του καθήκοντος συναδελφικότητας, οφείλουν:

- ✓ Να διατηρούν καλές σχέσεις και να συνεργάζονται αρμονικά με όλους τους συναδέλφους τους, παραμερίζοντας κάθε τυχόν διαφορά και σεβόμενοι τη διαφορετική τους άποψη σε επαγγελματικά και επιστημονικά θέματα.
- ✓ Να επικοινωνούν αποτελεσματικά μαζί τους, με σκοπό τη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας προς όφελος των ληπτών.
- ✓ Να σέβονται την ιεραρχία, διατηρώντας την επιστημονική τους ανεξαρτησία και την ιδιότητα του ισότιμου μέλους της θεραπευτικής ομάδας.
- ✓ Να αποφεύγουν κάθε πράξη, λόγο ή έργο που μπορεί να βλάψει την τιμή και την αξιοπρέπεια των συναδέλφων τους.
- ✓ Να μην επικρίνουν δημοσίως τους συναδέλφους τους, να μην τους σχολιάζουν με κακόβουλο τρόπο και να μην υπαινίσσονται οποιαδήποτε υπεροχή έναντι αυτών, αδιαφόρως και ανεξαρτήτως των ετών εργασιακής εμπειρίας, του οικονομικού επιπέδου, της ιεραρχικής διαφοράς ή της διαφοροποίησης των τίτλων σπουδών.
- ✓ Να επιλύουν τις μεταξύ τους επαγγελματικές ή υπηρεσιακές τους διαφωνίες με διάθεση συνεννόησης και να μην προβαίνουν σε καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση των εξωδικαστικών επαγγελματικών και επιστημονικών διαφορών τους. Δύνανται, ωστόσο, να προσφεύγουν στα αρμόδια επαγγελματικά και ελεγκτικά όργανα σχετικά με θέματα αντιδεοντολογικής συμπεριφοράς, παράνομης ή πλημμελούς άσκησης των νοσηλευτικών καθηκόντων από συναδέλφους ή για εν γένει συμπεριφορές που βλάπτουν την αξιοπιστία του επαγγέλματος.

IV. ΣΧΕΣΗ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ ΜΕ ΤΑ ΑΛΛΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΔΙΕΠ/ΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ

Η σχέση των νοσηλευτών/τριών με τα λοιπά μέλη της διεπιστημονικής ομάδας καθορίζεται από το άρθρο 12 του ΚΔΝ, σύμφωνα με το οποίο οι νοσηλευτές/τριες, οφείλουν:

- ✓ Να διατηρούν καλές σχέσεις και να συνεργάζονται αρμονικά με τα μέλη της διεπιστημονικής ομάδας, τους εργαζόμενους στη διοικητική και τεχνική υπηρεσία, τους φροντιστές, τους εξωτερικούς συνεργάτες, κ.λπ. στο πλαίσιο σεβασμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων εκάστου κλάδου απασχολούμενων.
- ✓ Σε περίπτωση που αναθέτουν καθήκοντα σε βοηθούς νοσηλευτών ή άλλο προσωπικό που τελεί υπό την ευθύνη τους, να ελέγχουν την ικανότητα ανταπόκρισής τους σε αυτά και να δίδουν όλες τις απαραίτητες

πληροφορίες σχετικά με τον λήπτη υπηρεσιών υγείας και τη συγκεκριμένη διαδικασία, ενώ παραμένουν υπεύθυνοι για τη διαχείριση της παρεχόμενης φροντίδας.

V. ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

- ✓ **Διά βίου εκπαίδευση:** οφείλουν να φροντίζουν για τη συνεχιζόμενη διά βίου επιστημονική τους εκπαίδευση, επιμόρφωση, κατάρτιση και ενημέρωση για τις εξελίξεις στο χώρο της επιστήμης τους, αξιοποιώντας ευκαιρίες επιμόρφωσης, με σκοπό τη βελτίωση της παρεχόμενης φροντίδας υγείας.
- ✓ **Χρήση σύγχρονης τεχνολογίας:** οφείλουν να εκπαιδεύονται ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν τη σύγχρονη τεχνολογία για την παροχή ισότιμης, ποιοτικής, ασφαλούς νοσηλευτικής φροντίδας και να επιδιώκουν την αξιοποίηση της διαθέσιμης τεχνολογίας και την προαγωγή της προσανατολισμένης στους λήπτες υπηρεσιών υγείας τεχνολογικής έρευνας.
- ✓ **Αξιοποίηση τεχνητής νοημοσύνης:** οφείλουν να εξοικειώνονται και να χρησιμοποιούν, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τα ηλεκτρονικά συστήματα των οποίων η λειτουργία βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη, για τη βελτίωση της ποιότητας της νοσηλευτικής φροντίδας, τη μείωση του χρόνου και του κόστους της υγειονομικής περίθαλψης και τη διεύρυνση του φάσματος των διαθέσιμων νοσηλευτικών υπηρεσιών, μεριμνώντας ώστε οι υπηρεσίες να παραμένουν επικεντρωμένες στον ασθενή και ο τεχνολογικός εξοπλισμός να υποστηρίζει τις ανθρώπινες σχέσεις, χωρίς να τις υποκαθιστά.
- ✓ **Εξοικείωση με τα μέσα τηλε-νοσηλευτικής:** οφείλουν να μεριμνούν για την εξοικείωσή τους με τη χρήση ηλεκτρονικών τεχνολογικών μέσων τηλε-νοσηλευτικής για την παροχή υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και νοσηλευτικής φροντίδας από απόσταση σε άτομα που την έχουν ανάγκη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να είναι εφάμιλλες, αντίστοιχης ποιότητας με τη διά ζώσης φροντίδα και σύμφωνα με τα τρέχοντα διεπιστημονικά πρότυπα περίθαλψης, τηρουμένης της ιδιωτικότητας και η εμπιστευτικότητας των προσωπικών δεδομένων υγείας του λήπτη υπηρεσιών υγείας. Οι νοσηλευτές οφείλουν να ενημερώνουν τους λήπτες που εξυπηρετούνται μέσω της τηλε-νοσηλευτικής σχετικά με τη διαδικασία, τους κινδύνους, τα οφέλη, τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους, καθώς και για τους μηχανισμούς λήψης της ηλεκτρονικής συναίνεσής τους, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

VI. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΝΟΜΙΜΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗ

- ✓ Κτήση αναγκαίου τίτλου σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή αναγνώριση (ακαδημαϊκή ή επαγγελματική) αντίστοιχου ημεδαπού ή αλλοδαπού τίτλου σπουδών με βάση την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία (εθνική και ευρωπαϊκή) και
- ✓ Εγγραφή στα μητρώα της ΕΝΕ και έκδοση οικείας βεβαίωσης άσκησης επαγγέλματος.

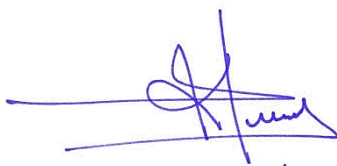
VII. ΑΠΩΛΕΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ

- ✓ Με την καθ' οιονδήποτε τρόπο οριστική παύση άσκησης του επαγγέλματος ή
- ✓ Με την ανάκληση της βεβαίωσης άσκησης ή
- ✓ Με την οριστική διαγραφή από τα μητρώα της ΕΝΕ στο πλαίσιο πειθαρχικού ελέγχου.

Σημειώνουμε ότι η τήρηση των διατάξεων του παρόντος ΚΑΝ, η ισχύς του οποίου άρχεται από την 22/10/2024, καταργούμενης κάθε άλλης αντίθετης διατάξεως, επαφίεται στην επιστημονική κατάρτιση και την επαγγελματική συνείδηση των νοσηλευτών/τριών, καθώς και στη σωστή λειτουργία των οργάνων της Κεντρικής Διοίκησης, των Π.Τ. της ΕΝΕ και των Πειθαρχικών Συμβουλίων.

Κάθε παραβίαση των διατάξεων αυτών ελέγχεται πειθαρχικώς από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη νομοθεσία και οι επιβαλλόμενες κυρώσεις θα πρέπει να εναρμονίζονται με την αρχή της αναλογικότητας.

Ο Νομικός Σύμβουλος του Π.Ι.Σ.

Ευάγγελος Κατσίκης